

ČESKÝ ČERVENÝ KŘÍŽ JEDNAL S MINISTRYNÍ ZDRAVOTNICTVÍ ČR

Rezort zdravotnictví je od počátku existence národní společnosti Červeného kříže na našem území již po více než 80 let jejím přirozeným nejbližším partnerem a spolupracovníkem. Logicky to vyplývá z programu ČČK, kde významné místo zaujímají zdravotnické programy. Proto není divu, že se představitelé Ministerstva zdravotnictví ČR a ČČK čas od času scházejí s cílem, aby se navzájem informovali a upřesnili si společné úkoly.

Proto se také 13. února 2002 setkala ministryně zdravotnictví ČR MUDr. Marie Součková s ředitelem Úřadu ČČK JUDr. Jiřím Procházkou. Pro ministryni zdravotnictví není ČČK neznámou organizací, spolupracovala s ním řadu let na svém bývalém působišti v Ústí nad Labem, pravidelně jezdila na rekondiční pobyty ČČK pro zdravotně postižené a zdravotně oslabené děti. (Blíže se o tom můžete dočíst v dnešním čísle

Novin ČK na str. 5, kde v pravidelné rubrice „Náš host“ přinášíme rozhovor s ministryní zdravotnictví MUDr. Marií Součkovou).

Jednání bylo zaměřeno na stěžejní zdravotnické programy ČČK - výuku a poskytování první pomoci, bezpříspěvkové dárcovství krve, přípravu na katastrofy - ale diskutovány byly rovněž otázky státní dotační politiky vůči ČČK a pomoc ČČK postiženým povodněmi v roce 2002. Ministryně zdravotnictví považuje za velmi významný úkol především výuku první pomoci a přislíbila v této oblasti Českému červenému kříži svou osobní i rezortní podporu.

Těsnější vzájemné spolupráci rezortu zdravotnictví a ČČK jistě napomůže i skutečnost, že ministryně zdravotnictví MUDr. Marie Součková velmi ochotně přijala nabídku, aby se stala členkou Výkonné rady ČČK (za její členku byla následně jednomyslně kooptována na zasedání Výkonné rady ČČK o dva dny později).

VÁCLAV A JARMILA HYBŠOVI A ČERVENÝ KŘÍŽ

Hudebního skladatele a dirigenta dnes už legendárního orchestru, **Václava Hybše**, jsem zastihl v plné práci v jeho zkušebně nedaleko Národního divadla v Praze. Ačkoliv by se mohlo zdát, že poslední dobou on i jeho orchestr zmizeli ze scény, opak je pravdou... „Možná, že se tak často neobjevujeme na obrazovkách televizí, ale nejsme sami. Všechno se už připravuje na playbeck a tak tam nemáme co dělat. Se smrtí Vladimíra Dvořáka jsme přestali natáčet i divácky úspěšné Televariety a proto může někomu připadat, že nejsme vidět. O to víc jsme slyšet! Nedávno jsme vystoupili na prestižním plese Vídeňských filharmoniků, máme za sebou šňůru vánočních koncertů a plesovou sezónu,“ vysvětluje tento stále šarmantní umělec.

Redakce Novin ČK: „Co se Vám vybaví, když slyšíte o Červeném kříži?“

Václav Hybš: „Hana Benešová. Choť prezidenta Edvarda Beneše, která se dobročinně prací v Červeném kříži věnovala. Představ si, že jsem se s ní ještě jako kluk dokonce setkal. Kamarádův otec u Benešů pracoval a já jsem se tak několikrát do jejich rezidence dostal. Červený kříž se mi díky tomu dostal asi o něco víc pod kůži. Dodnes, když se o něm mluví, vybaví se mi právě paní Benešová...“

S organizací Červeného kříže, jsem se už jako hudebník, mnohokrát potkal! Můj orchestr často vystupoval v programech pro bezpříspěvkové dárcce krve. Rádi jsme pro ně hráli! Není to zase tak dlouho, co jsme doprovázeli naše přední umělce na galoprogramu v prostorách Valdštejnského paláce, který uspořádal Úřad ČČK ke Světovému dni Červeného kříže. Je to organizace, která je tady, aby pomáhala lidem a já jí tak odjakživa - jako válečné dítě - vnímám. Neznám žádnou podobnou, která by už před mnoha lety zřídila vlastní pátrací službu a věnovala se slučování rodin.“

Našemu povídání o Červeném kříži byla přítomna i žena pana dirigenta - Jarmila, která kromě toho, že o Václava doma vzorně pečuje, je šedou eminencí jeho orchestru: „Když vás tak poslouchám, uvědomuji si, kolik toho s Červeným křížem mám společného - věnujeme se charitě! Nebo si myslíš, že téměř dvacet let společné domácnosti s Vaškem, je něco úplně jiného? (smích)

Jarmila Hybšová: „Se znakem Červeného kříže jsem poprvé přišla do kontaktu ve škole jako malá holka, kdy jsem ho ochotně a ráda nosila na paži a hrála si přitom na zdravotnici. Možná, že se tam někde začalo rodit moje silnější sociální citění... Citlivě vnímám lidská neštěstí, která stále častěji defilují na našich obrazovkách. Krušné chvílky jsme s Vaškem prožívali nedávno při záplavách a protože nám pod okny protéká Vltava, nebylo to nic příjemného. Červený kříž byl i tentokrát u toho a organizoval humanitární pomoc postiženým. Přišli jsme s ním v této souvislosti do užšího kontaktu už před pěti lety - při povodních na

Moravě. Reagovali jsme tehdy na výzvu spolku ČČK v Praze 3 a do jeho sekretariátu v ulici Zelenky-Hajského jsme nakonec vezli potřeby, kterých se lidem nedostávalo.“

Václav Hybš: „Charita a humanita, které nemají u nás zas tak dlouhou tradici, se k naší radosti dostávají konečně do popředí. Vzpomínal jsem Hanu Benešovou, která pro mne byla a dodnes ostatně je, symbolem takového projevu! K prvním dámám charita tak nějak patří... Přál bych i našemu Červenému kříži, aby získal do svých řad podobnou osobnost, jakou byla paní Hana!“

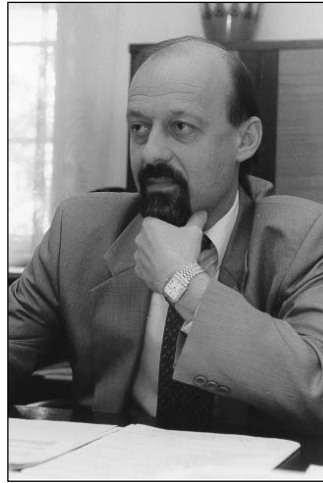
(pokračování rozhovoru na str. 12)

DESET LET ŘEDITELEM

Nedávno jsem podepisoval nějaké dokumenty a upoutalo mne datum. Připomnělo mi, že to je právě deset let, co zastávám funkci ředitele Úřadu Českého červeného kříže. Tehdy se to jmenovalo jinak. A všechny nezbytné změny bylo nutné vymyslet, připravit a realizovat. Bylo krátce po rozdělení Československa. Národní společnost Červeného kříže na našem území se ještě nevypřádala s revolučními změnami roku 1989 a bylo nezbytné vytvořit pravidla a podmínky pro vznik a fungování Českého červeného kříže po vzniku České republiky. **Znamenalo to vypracovat nové Stanovy ČČK, organizační strukturu, model ekonomického fungování a novou programovou strategii.** Připravit ustavující sjezd a vše prosadit a později realizovat. Vnější ani vnitřní podmínky nebyly jednoduché. Nedostávalo se financí, účty organizace zely prázdnotou, podpora ze strany státu minimální, převládala všeobecná nedůvěra a nejistota. Přesto se podařilo situaci zvládnout a rozhodující úkoly splnit. Postupně se začal vytvářet tým pracovníků a funkcionářů schopných pracovat v nových podmínkách. Na ústředí ČČK i v OS ČČK.

Vzpomínám si, že tenkrát jsem bral svoji práci jako obrovskou výzvu. Možnost stavět na určitých základech něco nového. Víím, že to tak chápali i ostatní, kteří se na této práci podíleli. Samozřejmě, že ne všichni. Už tehdy, jako dnes, byli přítomni vedle nadšenců i prospěcháři a škůdci.

Po prvním období hektických změn přišlo období relativního klidu. Byl relativní dostatek financí, dařilo se navazovat prospěšné kontakty v zahraničí i nezbytné kontakty se státní správou. Bohužel se nedařilo vytvořit nové programy, nevyvíjeli jsme dostatečný tlak na vytvoření nových systémů výuky první pomoci, připravenosti na katastrofy, sbírání finančních prostředků a další. Představa o úplném využití modelů ze zahraničí se ukázala v českých podmínkách jako nemožná. Přesto se dařilo stabilizovat složky ČČK na většině území státu i ČČK jako celek. Dařilo se i ekonomicky. Dotace získané od státu byly 3x vyšší než před rokem 1993, z vlastních vytvořených zdrojů jsme mohli milionovými částkami podporovat vhodné projekty OS ČČK formou dotací nebo půjček. Úroková politika bank, vklady do kapitálových i investičních společností, vše se jevílo jako výhodné a odpovídající dosavadnímu pozitivnímu vývoji. To byla léta 1993 až 1996.

Pak přišel hospodářský propad, balíčky úsporných opatření, v roce 1997 povodně. Povodně jsme zvládli, ale ukázalo se, že nejsme odpovídajícím způsobem připraveni na katastrofy tohoto rozsahu. Přesto nám realizace pomoci po povodních pomohla. Posbírali jsme zkušenosti, získali značné uznání. Ostatní programy ale stagnovaly, organizace se nerozvíjela. Než jsme se nadáli byl zde rok 2002, další povodně. V okamžiku, kdy jsme začínali připravovat systémové řešení dalšího rozvoje ČČK, měli jsme náhle úplně jiné úkoly. Potěšující je, že práci při těchto povodních jsme zvládli s větším přehledem při zapojení většího počtu OS ČČK a to přesto, že naše příprava na katastrofy podle nového modelu a příprava druholedových jednotek je teprve v počátcích.

Od počátku uplynulo deset let... Je to vhodný okamžik k zamyšlení. Na počátku jsem měl obrovské nadšení a hlubokou víru ve zvláštní smysl práce pro druhé. **Vážím si všech, kteří z vnitřního popudu chtějí pomáhat a pomáhají všem, kteří pomoc potřebují.** Mým cílem je vytvářet trvale pro poskytování této pomoci odpovídající podmínky. Těch deset let jsem se o to poctivě snažil při zachování rozumných a slušných způsobů. Při tomto ohlednutí samozřejmě vidím i řadu chyb, kterých jsem se dopustil. Něco bych zcela jistě dnes udělal jinak. Ale v konečném součtu lze konstatovat, že **Český červený kříž je úspěšná, uznávaná národní společnost ČČK se stabilizovaným postavením v České republice i v zahraničí.** Stanovená stra-

tegie, přijatá v roce 2001, odpovídá potřebám a možnostem společnosti a je základem pro další rozvoj ČČK. Jednání s nejvyššími představiteli státu dává naději na prohloubení vzájemné spolupráce, která na jedné straně bude znamenat zvýšené nároky na kvalitu naší práce, na straně druhé zlepšení materiálních a finančních podmínek. Bylo to deset let náročné, mnohdy nevděčné práce. Získal jsem mnoho zkušeností a ztratil jsem mnoho iluzí.

Přesto jsem hrdý, že jsem byl při vzniku Českého červeného kříže, že jsem byl při jeho utváření a práci v uplynulých deseti letech. Jsem rád, že jsem k tomu všemu mohl přispět svojí prací.

Děkuji všem, se kterými jsem měl tu čest spolupracovat, všem kteří svojí prací a jejich výsledky přispěli k vytvoření Českého červeného kříže a jeho úspěchům. *JUDr. Jiří Procházka, ředitel Úřadu ČČK*

ZAHRA NIČNÍ AKTIVITY ČČK

SEMINÁŘ O POVODNÍCH 2002 V BUDAPEŠTI

Ve dnech 10. - 12. 2. 2003 se v Budapešti konal seminář o povodních 2002 ve střední Evropě svolaný Regionální delegací Mezinárodní federace ČK a ČP. Semináře se zúčastnili zástupci národních společností ČK z

Bulharska, České republiky, Chorvatska, Maďarska, Rumunska a Slovenska. Delegaci ČČK na tomto semináři tvořili pracovníci Úřadu ČČK **Mgr. Josef Švejnoha a ing. Petr Pařík.** Semi-

nář byl zaměřen především na fungování informačního systému při katastrofách, na vydávání mezinárodních výzev a zpracovávání závěrečných zpráv a vyúčtování o mezinárodní pomoci.

PREZIDENT SYRSKÉHO ČP NAVŠTÍVIL ČČK

Úřad ČČK v Praze navštívil dne 12. 2. 2003 prezident Syrského červeného púlměsíce **Dr. Abdul Rahman Aytar.** Setkal se s prezidentem ČČK **MUDr. Zdenko Vlkem, Csc.** a ředitelem Úřadu ČČK **JUDr. Jiřím Pro-**

cházkou, kterým tak oplatil jejich návštěvu Sýrie před několika lety.

V přátelské besedě představitel obou národních společností ČK a ČP diskutovali o možnostech další vzájemné spolupráce.

PODPIS DOHODY ČČK S MV ČK

Dne 20. 2. 2003 navštívil Úřad ČČK v Praze pracovník Regionální delegace Mezinárodního výboru ČK z Budapešti **Martin Hahn.** S ředitelem Úřadu ČČK **JUDr. Jiřím Procházkou** podepsal dohodu o spolupráci mezi MV ČK a ČČK v oblasti šíření mezinárodního humanitárního práva. Dále jednal s vedoucím úseku odborných činností Úřadu ČČK **Mgr. Josefem Švejnohou** a pracovníci Patrací služby ČČK.

Lékař říká pacientovi: „Máte nemocný žaludek. Měl byste každé ráno vypít hrnek vlažné vody“. Pacient odpovídá: „To já dělám, jenže manželka tomu říká káva“.

VÝKONNÁ RADA ČČK 15. 2. 2003

Výkonná rada ČČK na tomto svém zasedání schválila další **průběžnou zprávu o čerpání povodňového účtu Fondu humanity ČČK a o realizaci pomoci**, dále pořadatele národních a krajských kol soutěží ČČK v první pomoci v roce 2003, návrh plánu zahraniční činnosti ČČK na 1. pololetí 2003 a návrhy na doplnění Otevřené databáze expertů ČČK a na doplnění Ústřední pohotovostní záchranné jednotky ČČK.

Dále VR ČČK schválila **návrh postupu ČČK v souvislosti se změnami územně správního uspořádání ČČK** (na něž budou navazovat prováděcí předpisy). Podmíněně VR ČČK schválila žádosti o poskytnutí půjčky OS ČČK Trutnov a Mladá Boleslav (podmínkou je doložení dalších dokladů).

VR ČČK **kooptovala za členku Výkonné rady ČČK ministryni zdravotnictví ČR MUDr. Marii Součkovou**.

Na své příští zasedání odložila VR ČČK po diskuzi žádost o odložení splátky poskytnuté půjčky OS ČČK Praha 7+1 stejně jako projednání návrhu nové manažerské smlouvy ředitele Úřadu ČČK..

VR ČČK dále s připomínkami a úpravami schválila návrh na uspořádání základního kurzu zdravotnických instruktorů ČČK ve spolupráci s Krajskou koordinační radou ČČK Libereckého kraje.

VR ČČK vzala na vědomí informaci o jednání s čestnou prezidentkou ČČK Viktorií Špidlovou na Úřadě ČČK a dále informační zprávy o činnosti Úřadu ČČK a aktivitách Úřadu ČČK a OS ČČK se sdělovacími prostředky od minulého zasedání VR ČČK, dále informace o přípravě rozpočtu ČČK na rok 2003, o vyúčtování státních dotací ČČK za rok 2002, o činnosti Krajských koordinačních rad ČČK, o přípravě Evropské soutěže první pomoci FACE 2003. Vzala na vědomí rovněž informace o průběhu řízení o vydání nemovitosti Líšno, o povolení veřejné finanční sbírky Fond humanity ČČK na období 2003-2005, o vydání souhlasu s vyhlášením veřejné finanční sbírky OS ČČK České Budějovice a Pardubice a dále materiál „Právo na použití síly a mezinárodní právo humanitární“. VR rovněž vzala na vědomí zdůvodnění předsedů 8 OS ČČK k neúčasti na školení velitelů Humanitárních jednotek ČČK a zprávy ze zahraničních služebních cest.

ČESTNÁ PREZIDENTKA ČČK JEDNALA NA ÚŘADU ČČK

Dne 12. 2. 2003 navštívila Úřad ČČK čestná prezidentka ČČK **Viktorie Špidlová**. Na besedě s prezidentem ČČK **MUDr. Zdenko**

„Udělal jste všechno, co jsem vám řekl? Pil jste hodinu před jídlem vodu?“ - „Ne, pane doktore. Vydržel jsem to jen čtvrt hodiny“.

Vlkem, Csc. oběma viceprezidenty **RNDr. Markem Juklem, Ph. D. a Bc. Janou Chaloupeckou**, ředitelem Úřadu ČČK **JUDr. Jiřím Procházkou** a vedoucími úseků Úřadu ČČK se blíže seznámila s jednotlivými programy ČČK a naplní jednotlivých úseků Úřadu ČČK.

NOVÉ UČEBNICE PRVNÍ POMOCI

Úřad ČČK vydal v závěru roku 2002 dvě nové potřebné učebnice k normám znalostí prv-

ní pomoci: „**Zdravotník zotavovacích akcí**“ a „**Zdravotnický instruktor ČČK**“. Obě učebnice připravil zkušený autorský kolektiv a zájemci si je mohou za přijatelné ceny zakoupit na Úřadech OS ČČK.

ZASEDALA RADA MLÁDEŽE ČČK REPUBLIKY

Ve dnech 28. 2. - 2. 3. 2003 se v Havlíčkově Brodě uskutečnilo výroční zasedání Rady Mládeže ČČK republiky. Zhodnotila výsledky Mládeže ČČK za uplynulý rok s důrazem na pomoc při loňských ničivých povodních, schválila za-

měření své činnosti na rok 2003 a zvolila nové nejvyšší orgány Mládeže ČČK.

Součástí zasedání byla také živá tříhodinová beseda s delegací Výkonné rady ČČK a Úřadu ČČK, kterou tvořili první viceprezident ČČK **RNDr. Marek Jukl, Ph. D.** ředitel Úřadu ČČK **JUDr. Jiří Procházka** a vedoucí úseku odborných činností Úřadu ČČK **Mgr. Josef Švejnoha**. Diskutovalo se o podílu Mládeže ČČK na pomoci při povodních 2002 i na novém systému výuky první pomoci v ČČK, o stávající úloze Mládeže ČČK v rámci národní společnosti ČČK a o jejím začlenění do programu ČČK, ale také o přínosu úsporných opatření či zákazu tzv. „dvojho členství“.

NOVÉ VEDENÍ MLÁDEŽE ČČK

Rada Mládeže ČČK republiky zvolila nové vedení Mládeže ČČK na další období. Prezidentkou Mládeže ČČK byla zvolena **Drahomíra**

Černá (na obr.), viceprezidenty pak **Jan Čmelík a Jaroslava Marková**, dalšími členy Prezidia Mládeže ČČK se stali **Martin Studecký a Lukáš Nebes**. Tříčlennou Dozorčí radu Mládeže ČČK nyní tvoří: **Klára Koblížková, Jan Bláha a Jana Hánová**.

POMOC NADACE ZDRAVÍ PRO MORAVU

Nadace Zdraví pro Moravu se v prvním čtvrtletí letošního roku rozhodla pomoci Úřadům OS ČČK v oblastech postižených ničivou povodní na sklonku léta 2002. Celkem 11 z nich věnovala zánovní počítače. Jednalo se o tyto OS ČČK: Břeclav, Děčín, Jindřichův Hradec, Karlovy Vary, Klatovy, Litoměřice, Mělník, Prachatice, Strakonice, Ústí nad Labem a Znojmo.

ÚSPĚŠNÉ VÁNOČNÍ STROMY ČČK

- **Brno** - OS ČČK Brno-město pořádá již tradičně Vánoční strom ČČK na Náměstí Svobody v rámci akce „Mosty mezi městy“ s bohatým každodenním kulturním programem určeným především pro děti. Finanční sbírka pod Vánočním stromem ČČK přinesla **978.121,- Kč**. Tento výtěžek bude stejně jako v minulých letech rozdělen na prospěšné aktivity ČČK a Sdružení SOS Dětských vesniček.
- **Pardubice** - již počtvrté se Vánoční strom radosti konal v obchodním centru Grand a pod ním finanční sbírka organizovaná OS ČČK Pardubice, jejíž výtěžek byl použit na nákup pomůcek pro handicapované děti z Dětského domova v Holicích. Specialitou pardubického Vánočního stromu je, že jsou na něm zavěšena ozdobná přáníčka dětí z dětských domovů (bylo jich tam 328). Každý návštěvník obchodního centra mohl jedno přáníčko rozbalit, vytoužený dárek zakoupit a přinést jej zabalený zpět pod Vánoční strom.
- **Teplice** - zde se tradice Vánočního stromu teprve tvoří. Konal se na Benešově náměstí a pracovníci a členové OS ČČK jej slavnostně vyzdobili. Při jeho rozsvícení pod ním rozdávali čaj, kávu a pečivo. Pro malé děti byly připraveny sladkosti. Od roku 2003 by chtěli na Vánoční strom pověsit seznam dáreků pro děti z dětských domovů a nabídnout jej sponzorům.
- **České Budějovice** - jarmark s benefičním významem a finanční sbírka OS ČČK České Budějovice pod Vánočním stromem vynesly tentokrát **54.524,- Kč**. Po doplnění z výnosu sbírky z Medipont-Polikliniky-Jih a doplňku z Fondu humanity ČČK se dospělo k částce **105.000,- Kč**. Ta se vydělila sedmi a tak bylo možné přispět po 15.000,- Kč sedmi institucím, které na Českobudějovicku pečují o postižené a opuštěné děti.
- **Jablonec nad Jizerou** - Vánoční strom zde pořádala velmi aktivní MS ČČK ve spolupráci s dalšími organizacemi a Městským úřadem. Atrakcí Vánočního stromu se stal bezesporu živý betlém se živými ovečkami a oslící dovezenou až z Litomyšle. Rozsvícení stromu přihlížela více než tisícovka návštěvníků.

ČERVENÝ KŘÍŽ NADĚLOVAL POSTIŽENÝM DĚTEM

I když se odehrává v dopoledních hodinách, je „Večer s Mikulášem“ název již tradiční akce OS ČČK Plzeň-město. Mikuláš naděluje dárečky dlouhodobě nemocným dětem ve Fakultní nemocnici v Plzni.

Již deset let ve spolupráci se základní školou při FN v Plzni a občanským sdružením **SPORT-POPRIN** organizujeme pěkné chvíle trvale postiženým dětem. Díky spolupráci a pochopení mnoha našich sponzorů můžeme obdarovat každým rokem přes 200 dětí, které jsou mentálně či tělesně postižené.

Děti si samy připraví program a Mikuláš s čerty a anděly se postarají o vyvrcholení. Celá akce končí velikou radostí nejen z obdržených dáreků, ale také radostí z prožitých krásných chvil. Radost v dětských očích je nezapomenutelná. Vzpomínky na našeho Mikuláše jim určitě zpříjemní mnohdy trpké okamžiky v jejich životech.

Josef Horák, člen MS ČČK Plzeň-město a předseda občanského sdružení SPORT-POPRIN

V NOVÉM BORU SE PRÁCE ČČK DAŘÍ

V uplynulém roce 2002 se nám v Novém Boru podařilo uspořádat několik úspěšných akcí. Oslavou Světového dne ČČK jsme široké veřejnosti představili činnost ČČK. Značnou odezvu měla zejména soutěž mládeže v první pomoci.

Ve spolupráci s Domem dětí a mládeže jsme připravili „Den bez úrazů“, na němž jsme seznámovali školní mládež s nebezpečím úrazů a s tím, jak jim předcházet. Akce se zúčastnilo přes 140 dětí ze 3. tříd zdejších ZŠ. Policisté informovali děti o správném chování na silnicích, kynologové o tom, jak se chovat k volně pobíhajícími psům a ČČK učil na svém stanovišti praktické poskytování první pomoci.

Z dalších akcí bych chtěl připomenout předvánoční setkání dlouholetých členů ČČK, vyškolení 36 občanů města ve 12-hodinové normě znalostí první pomoci, tradičně organizované rehabilitační cvičení. V roce 2002 jsme také konkrétně pomáhali obci Tuháň na Mělnicku, která byla silně zasažena ničivými povodněmi.

Josef Špachman, předseda MS ČČK Nový Bor

DĚTI DĚTEM V HAVLÍČKOVĚ BRODĚ

Již sedmým rokem pořádá OS ČČK Havlíčkův Brod vždy před Vánoci akci „Děti dětem“. Zapojují se do ní tradičně žáci všech havlíčkovobrodských základních škol, kteří svoje rukodělné výrobky věnují ČČK do komisního prodeje. Z výtěžku nakoupí ČČK dárky pro děti

v nemocnici a psychiatrické léčebně, která nemohou vánoční svátky prožít doma s rodinou.

SETKÁNÍ SENIORŮ ČČK V OPAVĚ

Svou tradici má také předvánoční setkání zasloužilých členů a osaměle žijících seniorů, které pořádá OS ČČK Opava. V prosinci 2002 se konalo již po patnácté a sešlo se na něm více než

40 dříve narozených nejen z Opavy, ale i z okolních obcí. Tleskali programu, který jim připravil folklórní soubor „Úsměv“. Kromě příjemných zážitků si účastníci předvánočního setkání odnesli domů také spoustu drobných dáreků, které pro ně již tradičně připravily děti z opavských mateřských a základních škol.

V nemocnici říká jeden pacient druhému: „Napumpovali mě penicilinem až k prasknutí. Když kýchnu, tak se všichni nemocní v mém okolí uzdraví!“

MUDR. MARIE SOUČKOVÁ

Velmi ochotně na naše otázky odpověděla jedna ze dvou žen v české vládě - ministryně zdravotnictví **MUDr. Marie Součková**.

Otázka: „Paní ministryně, kdy jste v minulosti přišla do kontaktu s některými z řady činností ČČK?“

Odpověď: „Od počátku svého působení v medicíně jsem členkou Českého červeného kříže. Myslím, že málokterá občanská aktivita má tak široké spektrum činnosti a takové renomé, jako tato organizace. Není divu - vždyť Červený kříž vznikl na těch nehumánnějších principech a jeho pomoc a působení zachránilo život snad stovkám milionů lidí. Pojmy jako humanita, nestrannost, neutralita, nezávislost, jednota, dobrovolnost, světovost, patří mezi ty, které spojují lidi a na nichž se dá vybudovat velké dílo.“

Osobně jsem se zapojila do mnoha činností - ať už to byly vzdělávací akce, výuka první pomoci, spolupráce při zajišťování humanitární pomoci, pořádání letních táborů pro děti z dětských domovů a podobně.“

Otázka: „Co považujete ve své práci v posledních letech za největší úspěch?“

Odpověď: „Moje práce byla v poslední době velmi rozmanitá. Ordinace, politická činnost, ministerstvo. Musím se přiznat, že to první mi chybí. Setkání s pacienty, rozhovory o jejich starostech - a nemusí to být jen problémy se zdravím. Když jezdím po nemocnicích, vždy se ráda podívám zejména na ortopedická oddělení a ráda si s lékaři i pacienty promluví o tom, co je bolí - doslova i v přeneseném slova smyslu.“

Když se vrátím ke své lékařské praxi, potěší mě, když se setkám s některým ze svých pacientů, třeba i z dávné doby. Přihlásí se ke mně člověk, který mi řekne, že jsem ho léčila jako dítě nebo mi některý z mých pacientů napíše, že mi v práci ministryně drží palce. To je milé.“

Otázka: „A naopak - s jakými největšími problémy se v současné době ve své práci potýkáte?“

Odpověď: „Největším nepřítelem každého člověka, který bere svoji práci vážně a chce něco dokázat, je neúprosný čas. Je ho opravdu málo a navíc si jej neplánuji sama. Zdravotnictví je složitý resort a veřejnost vnímá jeho problémy velmi citlivě. Chybí legislativní normy, chybí často i ochota komunikovat. V současné době předkládáme do Parlamentu řadu zásadních zákonů, bez nichž si rozvoj péče o zdraví nelze dost dobře představit.“

Otázka: „Jaké je podle Vašeho názoru místo Českého červeného kříže v naší společnosti? Myslíte, že je obdobné jako ve vyspělých zemích a odpovídající tradici u nás (od roku 1919)?“

Odpověď: „Český červený kříž patří na přední místo mezi neziskovými organizacemi. Má naprosto nezastupitelnou úlohu a jeho členové dokázali, jak vážně berou své poslání a jak horlivě plní své úkoly. Červený kříž není jen o zdraví, ale hraje významnou roli ve sféře sociální, humanitární, osvětové. Pomáhá lidem zvládat nepředvídatelné a těžké životní situace a nepečuje jen o zdraví tělesné, ale i duševní. Nabídka, kterou Český červený kříž dává společnosti, je nesmírně široká a je bohužel pravdou, že se vždy nesečká s takovým ohlasem, jaký by si zasloužila.“

Červený kříž je sdružením lidí, kteří chtějí pomáhat druhým a desítky let jeho činnosti ukázaly, jak je tato pomoc potřebná a nezastupitelná. Principy, které jsem zmínila v úvodu, nesmějí vymizet z našeho povědomí a jsem ráda, že jsou lidé, kteří je neustále uvádějí do života.“

Otázky kladl Mgr. Josef Švejnoha

VÝSLEDKY ANKETY NOVIN ČČK

V Novinách ČČK č.6/2002 jsme Vás požádali o vyplnění anketního lístku. Nemile nás překvapilo, že nám jej v termínu zaslal pouze každý tý čtenář, příjemné bylo pozitivní hodnocení. Posuďte sami:

- 2/3 našich čtenářů jsou ženy, 3/4 čtenářů jsou důchodci ve věku nad 60 let, 2/3 čtenářů mají středoškolské vzdělání, polovina z nich žije ve městech s 10.000-100.000 obyvateli. Téměř všichni jsou členy ČČK a každé číslo Novin ČČK čte kromě jejich odběratele v průměru dalších 5 lidí
- ze stálých rubrik naši čtenáři nejraději čtou články z historie medicíny a ČČK, sloupky první pomoci, zprávy z Úřadu ČČK a z regionů, naopak 4/5 čtenářů nevedlo žádnou nejméně oblíbenou stálou rubriku
- více než polovina čtenářů uvedla, že žádné téma v Novinách nepostrádá, ojediněle se objevovaly požadavky na rozšíření první pomoci, recepty správné výživy či zařazení křížovky
- rozhodující většině čtenářů vyhovuje současný rozsah Novin ČČK (12 stránek) i jejich periodicita (6x ročně), i když 1/3 čtenářů by uvítala i jejich častější vydávání
- stejně tak drtivé většině čtenářů vyhovuje současný poměr 4-barevných a 2-barevných stran, poměr textového a obrazového materiálu i poměr „červenokřížských“ a ostatních témat
- 2/3 čtenářů považují za vyhovující současnou cenu 1 čísla Novin ČČK (10,- Kč), pro 1/3 čtenářů by byla únosná cena ještě v rozmezí 10,- - 15,- Kč za 1 číslo

Děkujeme všem čtenářům za vyjádření jejich názorů a podpory. Budeme se snažit postupně s přihlédnutím k možnostem ČČK i rozsahu Novin ČČK jejich návrhům vyhovět.

Žena říká lékař: „Byla jsem se poradit v lékárně“ - „A co vám poradili za pitomost?“ - „Abych šla k vám, pane doktore!“

VODNÍ ZÁCHRANNÁ SLUŽBA ČČK V ROCE 2002

Vodní záchranná služba (VZS) ČČK - kolektivní člen ČČK - je organizována ve 39 místních skupinách, v nichž sdružuje 2.166 členů. Z tohoto počtu představují děti a mládež VZS ČČK 1.522 členů, což je 70,3 %. Vodní záchranná služba ČČK zřizuje v průběhu roku 48 Stanic první pomoci u vodních ploch.

V průběhu roku 2002 členové VZS ČČK poskytli ošetření celkem 3.387 osobám a uskutečnili celkem 465 akcí, které přispěly k záchraně lidského života (z toho 273 ve vodě a 192 na břehu). Těchto akcí bylo loni o 82 % více než v předcházejícím roce. V hlídkové činnosti odpracovali členové VZS ČČK celkem 127.564 hodin - je to o 13,8 % více než v roce 2001. Z tohoto počtu bylo 92.322 hodin odpracováno zdarma (tj. 72,4 %). K záchraně majetku občanů či organizací uskutečnili členové VZS ČČK v roce 2002 celkem 263 akcí, což je o 68,6 % více akcí než v roce 2001.

KANADSKÝ ČERVENÝ KŘÍŽ

Kanadský červený kříž byl založen v roce 1909. V současné době sdružuje 400 oblastních spolků ve 25 regionech. Má 6.800 zaměstnanců, z toho 75 na ústředním úřadu v hlavním městě Ottavě. Tento úřad je řízen generálním tajemníkem. Kanadskému ČK dále pomáhají tisíce dobrovolníků.

Nejvyšším orgánem je Valné shromáždění, jehož hlavním úkolem je určit cíle a strategii národní společnosti. Valné shromáždění volí 15-člennou Výkonnou radu, která se schází čtyřikrát ročně.

Hlavním posláním Výkonné rady je určit strategické cíle, schvalovat směrnice, výroční plány a rozpočet organizace, jejichž návrhy jim předkládá generální tajemník. K jednotlivým oblastem činnosti si Výkonná rada zřizuje pracovní skupiny.

Zaměření veškerých aktivit Kanadského ČK vychází ze Strategie 2010. Strategie Kanadského ČK se reviduje a upřesňuje každé tři roky.

Činnost Kanadského ČK je zaměřena především na tyto oblasti: pomoc při katastrofách, sociální služby, ošacovací střediska, výuku a poskytování první

pomoci, domácí péči, vodní záchrannou službu, slučování rodin a nábor a přípravu dobrovolníků. Kanadský ČK samozřejmě poskytuje i finanční a materiální pomoci do zemí postižených válečnými konflikty a přírodními katastrofami.

Roční výdaje Kanadského ČK činí 237 milionů švýcarských franků. Téměř 75 % výdajů se vztahuje k jednotlivým programům financovaným kanadskou vládou, 25 % výdajů je vázáno na programy financované fund-raisingovými aktivitami Kanadského ČK.

VÝROČÍ ČÍSLA – ČEŠTÍ LÉKAŘI

EDUARD BABÁK (8. 6. 1873 - 30. 5. 1926)

Významný český fyziolog a biolog se narodil ve Smidarech ve východních Čechách, kde rovněž maturoval. Již během studia na pražské lékařské fakultě se stal v roce 1894 demonstrátorem Fyziologického ústavu v Praze. O čtyři roky později získal doktorát, v roce 1903 hodnost docenta v oboru fyziologie.

Celoživotně se zabýval také biologii a významně přispěl k osamostatnění problematiky dítěte v biologii. Právě z tohoto oboru je jeho stěžejní práce „**Pojem biologie**“, která významně přispěla k rozvoji biologie jako vědy i jako učebního předmětu i k založení časopisu „**Biologické listy**“ v roce 1912.

Eduard Babák získal v roce 1907 titul mimořádného profesora a v roce 1919 pak řádného profesora. V témže

roce odešel na právě založenou brněnskou fakultu jako přednosta fyziologického a prozatím i biologického ústavu. Zde světově proslul zejména svými výzkumy z fyziologie dýchání. V Brně působil ve funkci děkana lékařské fakulty, rektora Masarykovy univerzity i rektora Vysoké školy veterinární. Významně přispěl k rozvoji všech těchto

to vysokých škol. V roce 1922 založil Biologickou společnost.

Letos si připomínáme, že uplynulo 130 let od jeho narození.

UŽITEČNÉ VYNÁLEZY

TOALETNÍ PAPIR

Ve starém Římě používali na veřejných záchodcích houbu s rukojetí, která se po každém použití odkládala do nádoby se slanou vodou. Bohatší měli vlnu a růžovou vodu. Na cestách používali Římané kousek látky, který upevňovali do klacíku s výřezem. Ve středověku pak zámožní Evropané měli k tomuto účelu kousky prostěradel, mniši pak útržky starých kuten, Ludvík XIV. vlnu a stuhy. V Americe využívali kukuřičné klasy, na Havaji skořápky kokosových ořechů. V Asii muslimové a hindové používali levou ruku, kterou si potom omyli vodou. Později se právě z toho u nich vyvinul zvyk nikdy nejíst levou rukou. Když se v 17. st. rozšířily noviny, začalo jejich využívání na WC.

Pravděpodobně první toaletní papír vyrobila v roce 1857 firma Gayety z New Jersey v USA. Nesl název „**Léčivý papír**“ a byl skutečně napuštěný jakousi léčivou přísadou. Měl lesklý povrch a prodával se v balíčcích po 50 kusech.

Toaletní papír v rolích se poprvé objevil ve Velké Británii v roce 1880. Vyrobila jej firma British Perforated Paper Company původně pro holičství k otírání břitve. Jednotlivé kusy se odtrhávaly podle potřeby. V 90. letech 19. století vyráběla anglická firma Jeyes balíčky hedvábného skládaného papíru.

V roce 1899 pak uvedli v USA bratři Scottové na trh první roli značkového toaletního papíru pod značkou Waldorf. První měkký krepovaný toaletní papír se objevil ve Velké Británii v roce 1932.

ZNÁME PRAVIDLA SPOLEČENSKÉHO CHOVÁNÍ?

JAK ORGANIZOVAT SVATBU

Každý z nás se jistě zúčastnil v životě nějaké svatby - ať již vlastní nebo svatby svých potomků či jako host u přátel či známých. Přesto se domníváme, že neuškodí, když si připomeneme některá základní pravidla:

- za hlavního hostitele bývá na svatbě považována rodina nevěsty
- před odchodem na svatební obřad bývá zvykem připravit malé občerstvení
- úhradu jídla na svatební hostině si obvykle bere na starost rodina nevěsty. Rodina ženicha by měla na oplátku uhradit zkonsumované nápoje. Stále častěji se dnes o náklady obě rodiny dělí
- povinností ženicha je obstarání snubních prstýnků a svatební kytice pro nevěstu, která obvykle daruje svému ženichovi svatební košili
- do svatební síně nebo do kostela obvykle vstupuje jako první ženich se svou maminkou, potom jdou svědci a ženichův otec

s maminkou nevěsty. Jako poslední vstupuje nevěsta se svým otcem

- na svatební hostině pronese úvodní přípitok (pozdravnou řeč) někdo z čestných hostů - rodiče, prarodiče, svědci
- ke zvyklostem patří, že ženich s nevěstou jedí polévku z jednoho talíře. Po obědě se obvykle čtou blahopřejné telegramy a dopisy, rozbalují se svatební dary, případně prohlížejí svatební fotografie
- připomínáme ještě, že svatební oznámení je pozváním na svatební obřad, nikoli na svatební hostinu (na tu se obvykle zve zvláštními pozvánkami)

„Pane doktore, ten simulant z pokoje číslo 111 zemřel“. - „Tak teď už to ale doopravdy přehnal!“

OSOBNOSTI ČERVENÉHO KŘÍŽE

Alexej Andrejevič KOROTKOV (1874 - 1920)

Významný ruský lékař se narodil ve městě Kursku v rodině obchodníka. Zde také vystudoval gymnázium, v Moskvě potom lékařskou fakultu.

Po krátkém působení na moskevské chirurgické klinice se vydává na počátku 20. století s ruskou armádou a **Červeným křížem** na Dálný východ, kde propuklo tzv. „boxerské povstání“ (tzv. Svaz pěsti spravedlnosti) a míru vyprovokoval povstání namířené proti cizincům v Číně. Za své obětavé úsilí byl vyznamenán Řádem sv. Anny.

Opět nějakou dobu pracuje v Moskvě, ale rusko-japonská válka v letech 1904-1905 jej opět přivede s **Červeným křížem** na bojoviště. Ve vojenském lazaretu se setkává s nesčetnými poraněními končetin a tepen. Hledá spolehlivé známky závažnosti poškození organismu. Významným způsobem **zdokonaluje přístroj na měření krevního tlaku**. Svůj objev vyjádřil pouhými 154 slovy. Byl velmi rychle uplatněn v praxi.

Umírá v roce 1920 na tuberkulózu. Ve své době byl nazýván „lékařem Červeného kříže“.

VÝROČÍ ČÍSLA – SVĚTOVÍ LÉKAŘI

JOHANN FRIEDRICH AUGUST VON ESMARCH

(9. 1. 1823 - 23. 2. 1908)

Významný německý chirurg se narodil ve městě Tönningu. Medicínu studoval v Kielu a Göttingenu, promoval v roce 1848. Zpočátku byl asistentem a od roku 1854 vedoucím chirurgické kliniky v Kielu. Tuto funkci zastával plných 45 let.

Jako válečný chirurg se zúčastnil několika válek, mezi nimi i války prusko-rakouské v roce 1866 a francouzsko-německé v letech 1870-1871. Významně přispěl k organizaci chirurgické služby a také k rozvoji válečné chirurgie. V práci „**O resekcích po střelných ra-**

nách“ zdůvodnil přednosti resekce před amputacemi končetin po střelných ranách.

Esmarch se významně zapsal do dějin **poskytování první pomoci**. Poprvé zavedl do poskytování první pomoci **šátkový obvaz, trojčipý šátek a škrtildo** na zastavení krvácení. Vše je dodnes nazýváno jeho jménem. Proslavil se také tím, že v roce 1881 založil samaritánskou školu, která byla **první školou první pomoci na světě**.

Letos si připomínáme, že uplynulo 180 let od jeho narození a 95 let od jeho úmrtí.

NAŠE DESATERO

PRÁVA PACIENTŮ

V červnu 2002 byla v Oslu přijata mezinárodní deklarace práv onkologických pacientů. Jistě platí i pro pacienty s jinými chorobami. Svá práva pacientů mnohdy neznáme. Takže pacient má právo na:

1. rovnocennou, důstojnou a optimální zdravotní péči a léčeni
2. úctu a důstojnost v zázemí
3. citlivou a úplnou informaci o chorobě
4. mlčenlivost ošetřujícího personálu o pacientově zdravotním stavu
5. souhlas ke způsobům diagnostiky a léčby
6. souhlas při zařazení do klinické studie
7. souhlas při zařazení k výukové demonstraci
8. odmítnutí léčby a možnost konzultace jiného lékaře nebo zdravotního zařízení
9. zvláštní sociální péči a podporu danou zákonem
10. možnost návratu do původního zaměstnání.

Připomeňme ale, že pacient má současně povinnost:

- udělit-li souhlas k léčbě, tuto dodržovat
- dbát o doporučenou životosprávu
- seznámit se s provozním řádem zdravotního zařízení a dodržovat ho.

(Využity informace z časopisu „Zdravý život“)

PTALI JSTE SE ...

Otázka: Poměrně často mě trápí **opar** na rtech. Slyšela jsem, že se opary mohou vyskytovat i na jiných částech těla. Co je způsobuje?

Anna K., Broumov

Odpověď: Opary způsobují velmi nakažlivé viry nazývané **Herpes simplex**. Tímto virem je infikováno 90 % lidské populace, takže většina z nás tuto infekci v různé podobě prodělala a zůstala nositelem tohoto viru. U zhruba 30 % infikovaných se „spící virus“ občas aktivuje a způsobuje nepříjemné puchýřky nejčastěji na rtech, ale také např. v oblasti genitálií a očí. Nejbolestivější formou oparu je tzv. **pásový opar**, který se může objevit na hrudníku, zádech i v obličejí. Ženy bývají oparem postiženy 2x-3x častěji než muži.

Na aktivaci virů způsobujících opary se může podílet řada příčin - mj. horečka, infekce, intenzivní sluneční záření, stres, psychické a fyzické přetížení, hormonální výkyvy, vzrušení, úrazy a poranění, oslabení imunity, aj. Varovnými příznaky jsou nepříjemné svědění a trnutí postižené oblasti, zduření a začervenání ložiska a posléze vznik puchýřků na povrchu. Očkování proti oparům neexistuje.

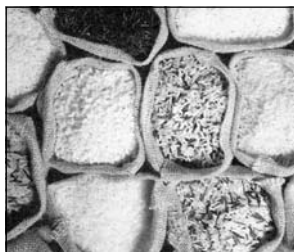
Protože jde o infekční onemocnění, při oparu na rtech je zakázáno líbání. Myjte si často ruce, používejte svůj ručník, puchýřky nikdy neškrábejte. V lékárně na opary obdržíte účinné přípravky nazývané virostatika.

OKÉNKO SPRÁVNÉ VÝŽIVY

RÝŽE

Rýže je bezesporu nejrozšířenější potravina na světě, především proto, že je základním druhem obživy na asijském kontinentu. Ale stala se rovněž součástí našeho jídelníčku, protože:

- má skvělou chuť a je lehce stravitelná
- obsahuje dostatečné množství aminokyselin, minerálních látek a stopových prvků
- přírodní tmavá rýže obsahuje také vitamíny
- v rýži se nenachází téměř žádný tuk
- má nízkou kalorickou hodnotu (100 g rýže má jen 123 kalorií), proto je vhodná do dietních a redukčních programů

Přidejme ještě jeden osvědčený recept, jak správně vařit rýži:

- rýži potřebného množství 8-9x properte v teplé vodě (pokždé je třeba jí scedit), dokud se nedělá nahoře pěna
- potom ji zalijte osolenou vodou (vody dejte asi 4x více než rýže)
- než se voda začne vařit, je nutné rýži několikrát promíchat, aby se zrnka nepřichytila ke dnu
- uvařenou rýži přecedte přes cedník, nechte ji okapat a prolijte ještě studenou vodou.

Lékař se ptá pomláceného muže: „Co se vám stalo?“ - „Nejdřív do mě vrazilo auto, potom kůň, pak labuť a nakonec ještě tramvaj.“ - „A co bylo pak?“ - „Pak už ten kolotoč někdo zastavil“.

MISE LADY PAGETOVÉ

Na počátku této akce stála opět zakladatelka a první předsedkyně ČSČK dr. Alice Masaryková a její cesta do Londýna v květnu 1919. Ve Velké Británii byl vytvořen Anglo-český fond, který založily anglické paní za účelem opatření prádla pro děti a nemocné v Československu. V čele akce stála **Lady Muriel Pagetová**, která se na Sibiři setkala s československým prezidentem T. G. Masarykem, poznala zde naše zahraniční vojsko v době jeho urputných zápasů na život a na smrt a chtěla poznat i jejich krajany doma.

Přijela k nám v létě 1919 a usadila se na Slovensku, jemuž chtěla věnovat svoji práci. Přivezla si s sebou celou řadu svých spolupracovnic, které po dobu několika měsíců obětavě pracovaly ve velmi obtížných podmínkách. Mise Lady Pagetové založila epidemickou nemocnici v

Turzovce v severozápadním cípu Slovenska, pomohla zařídit dětskou nemocnici v Bytčici, rekonvalescentní domov v Košicích, dětský domov v Modré, dále 7 stravoven a 16 zdravotně sociálních stanic ČSČK.

Připomeňme v této souvislosti, že epidemická nemocnice v Turzovce byla zařízena na 30 lůžek a stala se pravým dobrodíním pro celý kraj. Obětí skvrnitého tyfu se stala i členka Mise Lady Pagetové - paní McCallumová. Koncem roku 1919 převzal tuto nemocnici do své správy ČSČK. Po zániku epidemie byla nemocnice zrušena.

SOUTĚŽ BUDOUČÍCH ZDRAVOTNÍCH SESTER V PRVNÍ POMOCI V BLANSKU

Na uspořádání této soutěže se na Střední zdravotnické škole v Blansku v závěru roku 2002 podílel také zdejší Oblastní spolek ČČK. Soutěže se zúčastnilo sedm 3-členných družstev studentek druhého ročníku SZŠ Blansko.

Na třech stanovištích ošetřovaly nejrůznější poranění od hrudníku a paže přes popáleniny horních končetin, žilní krvácení a otevřené zlomeniny s tepenným krvácením až po bezvědomí. Namaskovanými figurantkami jim byly jejich kolegyně ze čtvrtých ročníků. Role rozhodčích se při soutěži úspěšně zhostili zástupci nemocnic z Blanska a Boskovic, Českého červeného kříže, Zdravotnické záchranné služby i zdravotní rada Okresního úřadu z Blanska.

Soutěž prokázala, že znalosti a dovednosti budoucích zdravotních sester z Blanska v poskytování první pomoci jsou na dobré úrovni. Určitě nic nebrání tomu, aby ve všech městech, kde je Střední zdravotnická škola, se podobné soutěže ve znalostech první pomoci konaly - samozřejmě za aktivní účasti OS ČČK.

PRVNÍ RENOVAČNÍ PROJEKTY ČČK PO POVODNÍCH 2002 DOKONČENY

Není to tak dávno, kdy všechny sdělovací prostředky denně na prvních místech seznamovaly veřejnost s aktuální povodňovou situací a následně se škodami, které velká voda napáchala. Ovšem zapomínat - zvláště ty nepříjemné věci - je lidské a proto se už ani nedíváme, že noviny, rozhlas a televize dávno věnují svoji pozornost jiným událostem a na postižené loňskou povodní se pomalu zapomíná. To ovšem neplatí pro Český červený kříž, který mnoho týdnů a měsíců po povodních připravuje a realizuje své projekty obnovy.

Podle usnesení Výkonné rady ČČK ze září 2002 jsou projekty obnovy zaměřeny na zmírnění nejtíživějších následků povodní neohroženějších skupin postižených obyvatel - **starých lidí, malých dětí a rodin s malými dětmi včetně zdravotně postižených občanů.**

Podobně jako po povodních v roce 1997 spolupracuje ČČK velmi těsně se svým největším a nejsilnějším evropským partnerem - **Německým červeným křížem.**

Německý ČK již v listopadu 2002 potvrdil

projekt, jehož obsahem je mj. rekonstrukce a obnova mateřských a základních škol v rámci tzv. soliterních projektů. V rámci těchto projektů uhradil ČČK z prostředků Německého ČK takřka kompletní obnovu vnitřního zařízení **mateřské školy v Ústí nad Labem-Střekově.**

Mateřská škola ve Střekově těžce doplatila na to, že stojí hned na břehu Labe. Po opadnutí vody zůstal pouze obraz zkázy - promáčené zdi, vrstvy bahna a zcela zničené zařízení školky. Delegát NČK pan Roland Albert se bezprostředně po povodních osobně seznámil s rozsahem škod a přislíbil velkorysou pomoc NČK. ČČK tak mohl zajistit obnovu mateřské školy a všech jejích tříd doslova jak se říká „od podlahy“. Tedy od položení koberců a PVC v hernách, třídách a na schodišti přes výrobu a montáž všech parapetů a krytů topení, výrobu šatních skříněk se speciální konstrukcí a kováním snižujícím riziko zranění dětí až po kompletní vybavení nábytkem všech tříd. To vše s přihlédnutím k individuálním požadavkům a potřebám, které zařízení pro předškolní děti bezesporu má. Celková hodnota obnovy přesáhla jeden milion korun.

Ředitelka mateřské školy paní **Hana Landerová** pozvala ředitele Úřadu ČČK **JUDr. Jiřího Procházkou**, delegáta NČK pana **Rolanda Alberta** a vedoucího projektu **dr. Josefa Konečného** na slavnostní znovuotevření

mateřské školy dne 28. ledna 2002 a ráda se pochlubila novým vybavením školky, na které se chodí dívat ostatní ředitelky mateřských škol z celého Ústí nad Labem. A to je jich kolem třiceti.

Při milé a neformální prohlídce novotou zářících tříd ředitelka Landerová poděkovala zástupcům Českého i Německého červeného kříže za jejich pomoc, která pomohla v poměrně krátkém čase obnovit zařízení školky zničené povodní. Zejména ocenila individuální přístup, vstřícnou spolupráci, rychlost a adresnost, kterou ČČK projevil. Ke slavnostní příležitosti si děti z jednotlivých tříd pod vedením svých učitelek připravily pro vzácnou návštěvu pásmo básniček, písniček a tanečků. Zejména milý okamžik přišel na závěr, když dvojice malých capartů děkovala delegátovi Německého ČK panu Albertovi za to, že „nasbírali tolik penězů a pomohli jim opravit jejich školku“. Přitom mu předali obrázek, který jenom pro něj sami namalovali.

Podobně jako ve Střekově byly ukončeny projekty obnovy také v mateřské škole v **Dolních Zálezlech**, mateřské škole pro děti s více vadami v **Berouně**, zdravotním středisku v **Hýskově**, základní škole v **Obříství**, **Nižboru** a **Kamýku nad Vltavou** a v dalších místech jsou povodňové projekty obnovy v různé fázi realizace. Zde všude podal ČČK pomocnou ruku a zanechal pocit, že na Český červený kříž je možné se spolehnout. A to je dobré.

*Dr. Josef Konečný,
vedoucí povodňových projektů obnovy*

V ordinaci: „Pane, vy máte pomalý tep!“ -
„Ale mně to nevadí, pane doktore, já nikam nepospíchám“.

NÁŠ SERIÁL – 140 LET MEZINÁRODNÍHO Hnutí ČERVENÉHO KŘÍŽE - 2. ČÁST

Po podepsání první Ženevské úmluvy zasáhl ještě v témže roce - 1864 - Červený kříž aktivně poprvé na bitevním poli, když vyslal své dva delegáty do rakousko-pruské války s Dánskem. Připomeňme, že jimi byli Holanďan Van de Veld a švýcarský lékař dr. Louis Appia a že byli poprvé označeni na rameni bílou páskou s červeným křížem.

Pomineme-li první dvě ustavující konference v Ženevě v letech 1863 a 1864, pak se skutečně první Mezinárodní konference ČK sešla v roce 1867 v Paříži a hovořil na ní ještě Henri Dunant. Na druhé Mezinárodní konferenci ČK v Berlíně v roce 1869 byla ustavena Centrální pátrací služba ČK.

Během prvních 10 let se podařilo založit 22 národních společností ČK. Pořadí prvních 10

zemí podle roku založení je následující: Belgie, Španělsko, Francie, Itálie, Portugalsko, Švédsko, Norsko, Švýcarsko, Rusko, Rakousko. V roce 1870 zaznamenáváme v Holandsku první případ, kdy školní děti (budoucí dorost ČK) pomáhaly v prusko-francouzské válce připravovat obvazy.

V listopadu 1876 se objevuje také druhý znak této humanitární organizace. Tehdy Turecko, které již půl roku válčilo s Ruskem, oznámilo do Švýcarska, že znak červeného kříže uráží náboženské cítění jeho vojáků, a že proto přijímá pro označení svých zdravotníků a sanitních vozidel znak červeného půlměsíce.

PRVNÍ POMOC

Poranění způsobené tlakem (Crush syndrom)

K tomuto typu poranění dochází často při zřícení budov, závalech, zasypaní, při lesních pracích, apod. Při zmoždění či rozdrčení končetiny či jiné části těla jsou obvykle rozdrčeny i cévy a svaly, často dochází k mnohočetným zlomeninám. Je-li zraněný zasypan déle než hodinu, poškozené svaly produkují jedovatou látku, která po uvolnění např. končetiny zaplaví ostatní části těla, mohou způsobit smrtelné selhání ledvin.

Příznaky:

- * pálení v postižené části těla
- * postižená končetina je oteklá a tuhá
- * krevní podlitiny v místě zranění
- * zmožděná končetina může být studená a bez tepu
- * mohou se projevat příznaky šoku

První pomoc:

- * pokud zával trvá méně než 1 hodinu, šetrně a rychlé vyproštění, chlazení končetiny, její znehybnění, zástava krvácení tlakovým obvazem
- * ve výjimečných případech při rozsáhlém zmožďující poranění, je-li provázáno masivním krvácením, je oprávněno přiložení zaškrvadla
- * poraněného ošetřujte vleže, vždy je nutné provádět protišoková opatření
- * pokud zával trvá déle, nepokoušejte se postiženého vyprošťovat a vždy co nejrychleji zajistíte příjezd ZZS a technických složek IZS, postiženého uklidněte, nedávejte mu nic jíst ani pít.

(Příručka první pomoci)

Žena si stěžuje lékaři, že nemůže přijít do jiného stavu. „Tak se svlékněte a položte se“. Žena zčervená a namítá: „Nezlobte se, pane doktore, já bych chtěla mít první dítě se svým manželem!“

VÍTE, ŽE ... (VODA V LIDSKÉM TĚLE)

Voda patří k hlavním součástem naší výživy. Ale voda představuje také hlavní součást lidského těla. Posuďte sami:

- * tělo novorozence tvoří z 80 % voda, tělo dospělého člověka z 50 - 60 %, tělo starce pak ze 45 %
- * nejvíce vody obsahuje mozek, plíce a svaly (asi 75 - 80 % jejich váhy), v kůži a játrech je to asi 70 % jejich váhy, v kostech pak asi 20 % jejich váhy
- * voda má závažnou úlohu v řízení tělesné teploty
- * dospělý člověk přijímá denně asi 2,5 litru vody

- * při chemických pochodech uvnitř těla vzniká asi čtvrt litru tzv. vnitřní vody
- * celková ztráta vody v lidském těle představuje denně asi 2.600 ml vody, z toho nejvíce vody vyloučíme močením, dále necelý půllitr vody vydechujeme plícemi, půl litru ztrácíme pocením, 100 ml neprůjmovou stolicí
- * denně přechází z krve do střev a opačně 8 - 9 litrů vody
- * mezi ledvinami a ostatním tělem se denně vymění 170 litrů vody
- * většina vody v lidském těle je uzavřena v buňkách, voda proudící mimo buňky představuje asi 20 % tělesné váhy.

KVÍZ ZNALOSTÍ O LIDSKÉM TĚLE

1. Víte kolik obratlů tvoří lidskou páteř? A dokážete je rozdělit do skupin?
2. Kolik párů žeberek má člověk?
3. Jak dlouhé je naše tenké střevo?
4. Kolikrát za minutu dýchá v klidu dospělý člověk?
5. Víte, kolik závitů kanálku tvoří náš hlemýžď v uchu, v němž jsou uloženy naše sluchové buňky?

Správné odpovědi:
1. Naši páteř tvoří celkem 32 - 34 obratlů, 5 bederních, 12 hrudních, 7 krčních, 5 tohoh je 7 krčních, 12 hrudních, 5 bederních, 3 - 5 kostřevních obratlů. 2. Člověk má 12 párů žeberek. 3. Naše tenké střevo je 4 - 5 m dlouhé. 4. Dospělý člověk dýchá v klidu 16 - 18x za minutu. 5. Hlemýžď v našem uchu je tvořen dvěma a půl závitů.

RADA PRO VÁS...

JAK ZAPÍJET LÉKY

Zapíjení léku je obvykle nezbytně nutné, usnadňuje jeho polknutí a průchod jícnem do žaludku. I zde bychom měli dodržovat určité zásady:

- * nejvhodnější je zapíjet léky vodou, případně slabým čajem nebo minerálkou
- * jako vhodné množství na zapíjení je doporučováno čtvrt litru tekutiny
- * zásobu tekutiny by měli mít v autě řidiči, kteří užívají léky v pravidelných intervalech
- * zásadně se nedoporučuje zapíjet léky alkoholem (ani pivem), protože může dojít k jejich vzájemnému působení a v důsledku toho pak k vážným zdravotním následkům
- * mléko se výjimečně používá u některých léků ke zmírnění důsledku jejich dráždivého působení
- * většina léků, zejména antibiotik, se užívá před jídlem
- * po jídle nebo při něm se užívají léky, které pacient hůře snáší a také léky, které obsahují trávicí enzymy
- * máte-li jakékoli pochybnosti, vždy se raději informujte u svého ošetřujícího lékaře nebo u lékárníka. Vhodné je vždy si přečíst leták přibalovaný k léku.

ZÁVĚR ROKU V PARDUBICÍCH

Všichni máme ještě v živé paměti loňské povodně v naší republice. Pardubice nepatřily mezi oblasti přímo zasažené, tím větší byla naše snaha pomoci alespoň pořádáním materiální sbírky. Ještě v polovině prosince jsme ve spolupráci s kolegy z Jindřichova Hradce předávali sponzorský dar ve výši 50.000,- Kč obci Klec a 50.000,- Kč obci Lužnice. Mohli bychom si říci, že po povodních si vydechneme. Opak byl pravdou.

V říjnu 2002 jsme plynule navázali zajišťováním zdravotnických dozorů na velkých mezinárodních akcích - dostihové Velké pardubické a plochodrážní Zlaté přílbě. Následovalo úspěšné okresní studijní středisko ČČK a poté slavnostní předávání zlatých a stříbrných Medailí prof. Janského mnohonásobným BDK v nově zrekonstruovaném Východočeském divadle. Součástí slavnostního večera bylo i benefiční divadelní představení „Slaměný klobouk“.

Závěrem prosince 2002 jsme uskutečnili setkání se zdravotníky, kteří zajišťovali uplynulou sezónu. Chtěl bych poděkovat všem členům ČČK a Mládeže ČČK, kteří se zapojili do pomoci při povodních, při zajišťování zdravotnických dozorů a při pořádání dalších akcí.

František Hanák,
ředitel Úřadu OS ČČK Pardubice

V DOMAŽLICÍCH OCEŇOVAL BDK MINISTR ZDENĚK ŠKROMACH

V závěru loňského roku předával bronzové Medaile prof. Janského v Domažlicích ministr práce a sociálních věcí Zdeněk Škromach, který při této příležitosti mj. řekl: „... Jsem rád, že jsem mohl přijít v takové příležitosti. Je třeba ocenit to, co děláte pro jiné lidi, které vlastně ani neznáte. Je to mimořádně lidské. Věřím, že to neděláte pro medaile, ale pro lidi, kterým je krev určena...“.

OS ČČK Domažlice loni nově oceňoval BDK také v Bělé pod Radbuzou na velmi zdařilé akci uspořádané ve spolupráci se starostou této obce **ing. Liborem Pickem** za účasti řady významných hostů.

VE ZLÍNĚ MĚŘILI KREVNÍ TLAK

Od konce roku 2002 pořádá OS ČČK Zlín každé úterý od 15 do 17 hodin v suterénu ob-

chodního domu před Zelenou lékárnou měření aktuálního krevního tlaku pro nejširší veřejnost. Pravidelné měření zde nabízejí zdravotní sestry ČČK a studentky Střední zdravotnické školy ve Zlíně. Ohlas občanů a návštěvníků Zlína na tuto službu ČČK je velmi pozitivní. Lidé jsou tak lépe informováni o svém zdravotním stavu a vítají, že nemusí kvůli měření tlaku navštěvovat svého lékaře.

ODMĚNY ZA VYSVĚDČENÍ V ÚSTÍ NAD LABEM

Dárky za vysvědčení se už staly ve středisku OS ČČK Ústí nad Labem milou tradicí. Vždy dvakrát ročně zve ředitelka úřadu tohoto spolku ČČK **Nevena Černožorská** školáky ze sociálně slabých rodin, aby se mohli pochlubit vysvědčením a odnesli si za to drobný dárek.

Na konci ledna 2003 tak dorazilo s pololetním vysvědčením do střediska OS ČČK na 30 ško-

láků z Matiční ulice v Ústí nad Labem. Vysvědčení přinesli nejen jedničkaři, ale i pěťkaři. Hračky, sladkosti a pěknou knížku si ale nakonec odnesli všichni. Jeden z chlapců dostal i boty, neboť z domova přišel v děravých.

DĚTSKÝ KARNEVAL V PROSTĚJOVĚ

Rej masek, diskotéku a řadu soutěží připravila v závěru ledna 2003 pro nejmenší ve středisku volného času Spektrum v Prostějově aktivní **MS ČČK Prostějov**. Dlouholetá členka ČČK **Dagmar Smrčková** uvedla při této příležitosti: „Karneval připravujeme čtyři členky ČČK asi půl roku dopředu. To víte, o sponzory je nouze, tak

ceny do tomboly našijeme samy,“ a předvedla veselé polštářky s kočičkami, berunkami a jinými dětskými motivy. Odměnou jim bezesporu byla nelíčená radost více než stovky klaunů, Karleků, Indiánů, čertků, princezen a dalších masek na tomto úspěšném karnevalu.

VESELÉ DOPOLEDNE V TRUTNOVĚ

Aktivní **MS ČČK Trutnov 2** se rozhodla v rámci kampaně Třicet dnů pro neziskový sektor „dát o sobě vědět“. Uspořádali jsme akci **Veselé dopoledne** určené nejen pro děti. Podařilo se nám s

Zveme všechny děti do sportovně zábavního centra OLYMP
kde pro Vás místní skupina ČČK Horní Staré Město
ve spolupráci s Úřadem Oblastního spolku ČČK Trutnov připravili

"VESELÉ DOPOLEDNE"

Sobota 15.2.2003 9.00 - 12.00 hodin

Tato akce je pořádána v rámci měsíce "30 dní pro neziskový sektor"
a je určena pro všechny děti i s doprovodem rodičů.

Čeká Vás dopoledne plně zábavy a soutěží o sladké ceny.

Vstup zdarma - občerstvení zajištěno

pomocí sponzorů zajistit pro každé dítě zmrzlinový pohár, drobné upomínkové předměty, ale i ceny do dětských soutěží. Přítomen byl profesionální klaun pro nejmenší a na závěr se konala také diskotéka s ukázkou tanců děvčat z tanečního kroužku. Dopoledne se vydařilo a v Trutnově se opět pár lidí přesvědčilo, že Červený kříž má své zástupce i zde.

Jaroslav Peschke,
předseda MS ČČK Trutnov 2

„Co myslíte, pane doktore, je dobře, že se s mou patnáctiletou dcerou bavím o sexuálních problémech?“ - „Určitě, paní Nováková, můžete se hodně přiučit!“

PROF. MUDR. ZDENĚK KREJČÍ A ČERVENÝ KŘÍŽ

Na den 25.3.2003 připadá 80. výročí narození Prof. MUDr. RNDr. PhMr. Zdeňka Krejčího, Csc.

Dlouholetý přednosta katedry hygieny a epidemiologie Lékařské fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, žák, asistent a nástupce proslulého Prof. MUDr. Jana Kabelíka, DrSc., pozdější proděkan fakulty, spojil svoji pedagogickou a rozsáhlou vědeckou činnost s celoživotním působením v Červeném kříži (byl jeho členem od roku 1947).

Pracoval na různých úrovních této humanitární organizace - na mateřské Lékařské fakultě v Olomouci (vzpomínám, že v prvních letech lékařského studia nás, kteří jsme chtěli pracovat jako zdravotníci letních táborů, seznamoval s jejich povinnostmi), v myslí pamětníků zůstává jako jeden z předsedů Okresního výboru ČSČK v Olomouci, ve výboru Červeného kříže byl i v Ostravě.

Příkladný vztah k mládeži a studentům (k čemuž měl profesně blízko), jej posléze předurčil k činnosti v této oblasti nejen jako člena ČUV ČSČK a předsedu komise pro mládež, ale také na poli mezinárodním (pro tuto činnost byl jazykově připraven, ovládal angličtinu, němčinu, francouzštinu a ruštinu).

V Ženevě inicioval a vybuodoval dále komisi pro životní prostředí a komisi pro boj s narkotiky, kdy využil své vědecké činnosti v oboru toxikologií (známá je také jeho dlouhodobá spolupráce s Laboratoří narkotik OSN v Ženevě). Byl členem komise expertů pro otázky boje proti toxikologiím při Lize společností Červeného kříže.

Procestoval velkou část světa a dosáhl mezinárodního uznání. Přes tyto mezinárodní úspěchy si vážil soustavné práce členů Červeného kříže v místních organizacích, rád zajížděl na jejich setkání (sám pocházel z hanáckého venkova), přednášel a vypravoval i o svých cestách.

Je nositelem mnoha vyznamenání Červeného kříže. Nejvíce si však vážil svého zapsání do Knihy cti Federálního výboru ČSČK dne 20.4.1985, kde je uveden hned na 2. místě.

Profesor Zdeněk Krejčí zemřel náhle, v plné pracovní činnosti, ve věku 69 let. Je namístě vzpomenout jeho obětavou práci pro Červený kříž.

Poznámka: Děkuji manželce Prof. Z. Krejčího, paní Věře Krejčí, za laskavé poskytnutí informací.

MUDr. Anna Folprechtová,
emeritní okresní a krajská hygienička v Olomouci

Z VÝSLEDKŮ ČINNOSTI ČČK ZA ROK 2002

Z Výroční zprávy ČČK za rok 2002 jsme vybrali některé zajímavé statistické údaje:

- ČČK má **91.040** členů, **10.665** dobrovolníků, **2.350** místních skupin ČČK a **77** Oblastních spolků ČČK
- Mládež ČČK má **1.605** členů ve **45** Oblastních skupinách Mládeže ČČK
- ČČK ocenil **24.263** mnohonásobných BDK
- ČČK vyškolil **27.906** mladých zdravotníků a **23.477** dospělých osob v první pomoci
- Dobrovolní zdravotníci ČČK odpracovali **92.263** hodin ve zdravotnické činnosti a ošetřili celkem **44.233** osob
- **16** agentur Domácí ošetrovatelské péče ČČK Alice poskytovalo své služby **5.214** nemocným měsíčně
- **3** Dopravní zdravotnické služby ČČK přepravily **3.990** nemocných měsíčně
- profesionální a dobrovolné pečovatelky ČČK pomáhaly **5.745** potřebným starým a zdravotně postiženým občanům měsíčně
- ČČK poskytl materiální pomoc **50.592** sociálně ohroženým osobám, služeb **65** Ošacovacích středisek ČČK využilo **46.589** sociálně potřebných občanů
- ČČK provozuje **16** Sociálních domů a zařízení a **2** Chráněné dílny ČČK
- Pátrací služba ČČK vyřídila **3.665** žádostí
- ČČK uspořádal **149** turnusů tuzemských a zahraničních rekondičních pobytů pro **5.036** zdravotně postižených a zdravotně oslabených dětí

- v Humanitárních jednotkách ČČK bylo zapojeno **1.440** členů
- činnost ČČK byla propagována v **1.044** člancích a relacích ve sdělovacích prostředcích

HORSKÁ SLUŽBA ČR V ROCE 2002

Kolektivní člen ČČK - Horská služba ČR (HS ČR) - se organizačně člení na 7 oblastí - Šumava, Krušné hory, Jizerské hory, Krkonoše, Orlické hory, Jeseníky a Beskydy, ústředí sídlí v Praze.

Horská služba ČR ošetřila v roce 2002 celkem **5.743** úrazů. Z tohoto počtu bylo 125 těžkých záchranných a pátracích akcí, při 68 akcích asistoval vrtulník, 19 úrazů bylo smrtelných a 2/3 úrazů bylo charakterizováno jako těžkých. Proti roku 2001 se jednalo o téměř 20 % nárůst úrazů, přičemž velký nárůst těžkých úrazů je odůvodňován především špatnými sněhovými podmínkami.

Z další činnosti se členové HS ČR jako vždy zaměřili především na prevenci úrazů. Jedná se zejména o zajištění tyčového značení a rozcestníků s dalšími orientačními prvky, jejich instalaci a průběžnou údržbu. Celkově se takto HS ČR stará o 360 km tyčového značení. Hlídkovou a výcvikovou činnost provádí 47 profesionálních pracovníků, 35 sezónních zaměstnanců a 520 dobrovolných členů HS ČR. K prověřo-

vání znalostí a dovedností slouží pravidelně pořádané mezinárodní letní a zimní soutěže horských služeb.

SKALNÍ ZÁCHRANNÁ SLUŽBA V ROCE 2002

Další kolektivní člen ČČK - Skalní záchranná služba CHKO Broumovsko (SZS) - má za sebou třetí sezónu.

V roce 2002 její členové asistovali při 5 záchranných akcích. Jednalo se o transporty turistů a v jednom případě o transport horolezce po pádu do lana, při němž se poranil na hlavě. Pomáhali rovněž Policii ČR při pátrání po dvou ztracených holandských dětech. Členové SZS bez nároku na odměnu odsloužili přes 2.000 hodin v hlídkové činnosti.

Pokračoval také výcvik členů SZS, při němž se její členové zdokonalovali v technice záchrany osob z výšek a transportu osob v nepřístupném skalním terénu ve spolupráci s Hasičským záchranným sborem. V první pomoci cvičili především ošetřování zlomenin a kardiopulmonální resuscitaci. V roce 2002 uskutečnili rovněž v rámci výcviku modelovou námětovou akci za účasti zástupců ústředí ČČK a také ukázkovou akci pro veřejnost.

Ve spolupráci s Obecním úřadem v Teplicích nad Metují provedli členové SZS zajištění turistické vyhlídky zábradlím a přispěli tak k zajištění bezpečnosti návštěvníků této oblasti.

„Lékařská věda hodně pokročila,“ říká postarší paní Svobodová sousedce. „Když jsem byla mladá, musela jsem se při každém vyšetření úplně vysléci. A dnes úplně stačí vypláznout jazyk...“

MÍSTA SPOJENÁ S ČERVENÝM KŘÍŽEM

DŮM V LORETÁNSKÉ ULICI V PRAZE

Vydáte-li se od Pražského hradu směrem k Loreté mírně do kopce Loretánskou ulicí, určitě si po levé straně všimnete domu č. 13, na němž jsou po stranách hlavního vchodu umístěny dvě pamětní desky.

Jedna z nich upozorňuje na to, že právě v tomto domě bydlela v prvním patře v letech 1937-1939 a 1945-1948 zakladatelka a první předsedkyně Československého červeného kříže **PhDr. Alice Masaryková**. Druhá pamětní deska připomíná, že zde pobývala v letech 1947-1948 známá americká spisovatelka a novinářka **Marcia Davenportová**, a to ve druhém patře v malém bytě svého blízkého přítele - československého ministra zahraničních věcí Jana Masaryka.

Protože o dr. Alici Masarykové píšeme v Novinách ČK poměrně často, věnujeme zde několik slov Marcii Davenportové. Jejím bezesporu nejznámějším románem je „**Údolí rozhodnutí**“. Tento román byl i zfilmován. Marcia Davenportová přijela do Prahy poprvé v roce 1926 sbírat materiál k připravované knize o Mozartovi. Prahu si zamilovala, často se sem vracela a dokonce se naučila dobře i česky. Delší dobu zde pobývala po druhé světové válce jako přítelkyně Jana Masaryka (o němž napsala později i vzpomínkovou knihu) a dr. Alice Masarykové.

I TAK SE DÁ PROPAGOVAT ČERVENÝ KŘÍŽ

Tentokrát jsme pro příklad vhodné propagace Červeného kříže sáhli do blízkého zahraničí. Při loňských letních ničivých povodních v České republice vydal **Polský červený kříž** sérii pohlednic s tematikou Prahy a přitiskem Červeného kříže a textem „Pomozte nám pomáhat“. Na zadní straně pohlednice, která měla předtištěnou adresu na ústře-

dí ČČK v Praze, bylo uvedeno také číslo konta Fondu humanity Polského ČK. Tyto pohlednice se prodávaly, řada jich do Prahy skutečně došla, a z jejich vý- t ě ž k u P o l s k ý Č K posílal rozsáhlou humanitární materiální pomoc do ČR.

K zajímavostem určitě patří, že polská reklamní agentura McCann-Erickson Polska za tyto pohlednice získala jednu z hlavních cen na festivalu kreativity v reklamě Golden Drum, který se konal ve slovinské Portoroži.

Pomozte nám pomáhat
Fond humanity ČČK
číslo konta
10030-7334-011/0100
Komerční banka Praha 1

NAŠE POŠTOVNÍ ZNÁMKY S TEMATIKOU ČK

PRVNÍ ZNÁMKY Z ROKU 1920

Náš nový seriál, který nahrazuje seriál „Města Mezinárodních konferencí ČK“ Vám bude přibližovat československé poštovní známky, které byly svou tematikou spojeny s Československým červeným křížem.

Začínáme rokem 1920, kdy byly dvě uváděné poštovní známky opatřeny přitiskem Červeného kříže. Tento přitisk přinášel ČSČK z každé známky 20 a 25 haléřů. Tyto známky byly vydány 15. 12. 1920 a platily jeden měsíc - do 14. 1. 1921.

V historii Československého červeného kříže to bylo období, kdy se krátce po svém vzniku velmi aktivně zapojil především do likvido-

vání následků první světové války. Bojoval proti epidemiím, staral se o zajatce, emigranty z Ruska, vystěhovalce z Československa, rozdělával dary ze zahraničí, zřizoval zdravotní a sociální ústavy, pomáhal armádě, navazoval zahraniční kontakty. Ale zároveň také vytvářel svou organizační strukturu začínající Hlavním stanem pokračující jednotlivými

zemskými divizemi a končící oblastními a místními spolky a posléze i organizací Dorostu ČSČK. A k tomu všemu byly třeba finanční prostředky. Vítaným přínosem byl proto i zisk z přetisků těchto dvou poštovních známek.

MANŽELÉ VÁCLAV A JARMILA HYBŠOVI A ČERVENÝ KŘÍŽ (Dokončení z 1. strany)

Redakce Novin ČK: Manželka pracuje pro tvůj orchestr. Jak jsi s ní, jako zaměstnavatel, spokojen?

Václav Hybš: Jarmila manažeruje už řadu let. Někdy je sice nesnesitelná a honí mne i kluky z kapely... (smích), ale musím přiznat, že je jinak skvělá. Já nemám buňky pro obchod a tak její schopností jen vítám.

Redakce Novin ČK: Takže ryze rodinná firma?!?

Jarmila Hybšová: Vašek píše noty a diriguje. Na mě je všechno ostatní. Tedy sháním koncerty, dělám sekretářku, účetní, fakturantku, uklízečku...

Václav Hybš: Zapomněla ještě na to, že občas skládá a diriguje... (smích)

Redakce Novin ČK: Osvědčilo se vám manželské a pracovní propojení?

Jarmila Hybšová: Náš vztah silně poznamenala společná práce! Kdybych si měla dneska vybrat, v této podobě bych to už zřejmě nepojala. Úzké pracovní vztahy musí zákonitě narušovat ty partnerské. Nejsložitější je asi odělit jeden vztah od druhého. Když se někdy náhodou stane, že se hádáme, je to výhradně kvůli práci...

Redakce Novin ČK: Váš orchestr je léta spojován s vánočními koncerty, se kterými každoročně křijujete republiku!?

Jarmila Hybšová: Je to tak. Vloni jsme hráli na čtyřiceti místech. S prvními začínáme už v listopadu a končíme na Štědří den. Pro letošní rok už máme skoro všechny prodány. Vaškovy koncerty mají dobrý zvuk a to nás samozřejmě těší.

Václav Hybš: Vánoční pořady vycházejí z naší tradice. Jezdíme s nimi už čtvrt století! Výjimkou nejsou místa, kam stejně tak dlouho opakovaně zajíždíme.

Vůbec první vánoční koncert jsme odehráli v Pardubicích, kde byl naším hostem herec Jaroslav Satoranský. Některé roky jsme jich odehráli i něco kolem šedesáti a spolupracovali jsme s takovými umělci jakými jsou Jiřina Bohdalová, Vladimír Dvořák, Luděk Munzar, Zdena Hadrboľcová a mnoho dalších. V loňském roce s námi například jezdil herec Národního divadla v Praze Václav Postránecký.

Redakce Novin ČK: Jste oba dva značně pracovní výtěžní lidé. Jak odpočíváte?

Jarmila Hybšová: Vašek je workoholik a dostat ho ze zkušebny je obtížné. Ale zejména v posledních dvou letech se snažíme držet volné víkendy. Jezdíme po výletech, chodíme na výstavy, procházky, do ZOO a někdy zajíždíme do jižních Čech do domku našich přátel nedaleko Tábora. Každý rok trvám na dovolené, což se sice manželovi nelíbí, ale daří se mi to kupodivu prosadit. Alespoň jednou za rok si poležet! Nic sama nedělat a být opečovávána...

Redakce Novin ČK: Bydlíte v samém centru Prahy, kde je sice pohodlné bydlení, ale i hodně smogu a hluku. Nikdy jste netoužili po vlastní chalupě?

Jarmila Hybšová: Ne. Vašek není kromě svého řemesla použitelný k žádné jiné rukodělné práci. Údržba takového objektu by zbyla zase jenom na mě a to už bych skutečně nevládla.

Václav Hybš: Nerad to přiznávám, ale Jarmila má v tomhle pravdu. Je hrozně šikovná, umí téměř všechno. Není pro ni problém vzít do ruky kladivo či šroubovák... Takže, co kdyby nakonec přeci jenom... Jarmilo???

Rozhovor připravil Otto Lokaj, foto rodinný archiv

JUDR. ANTONÍN SUM, CSC. VZPOMÍNÁ NA DR. ALICI MASARYKOVOU A JANA MASARYKA

Začalo to docela nenápadně. Na Úřad Českého červeného kříže přišla v závěru loňského roku obálka se Zpravodajem Společnosti Jana Masaryka, v němž byla připomínána i životní jubilea **JUDr. Antonína Suma st.** (125. výročí narození a 55. výročí úmrtí). Na zadní straně vložené vizitky JUDr. Antonína Suma ml. byla skromná žádost, zda by ČČK byl ochoten tato životní jubilea bývalého místopředsedy ČSČK připomenout (v Novinách ČK č.1/2003 v pravidelné rubrice „Osobnosti Červeného kříže“ se tak stalo). Naše novinářská, ale i prostá lidská, zvědavost byla probuzena na nejvyšší míru. Uznajte, copak byste si nechali ujít možnost osobního setkání a rozhovoru s dosud žijícím posledním tajemníkem Jan Masaryka?

Pak už stačily jen dva telefonáty s **JUDr. Antonínem Sumem ml.** a v dohodnutém termínu jsme procházeli loňskými povodněmi nepostiženější pražskou čtvrtí - Karlínem - k jeho bydlišti. V průjezdu domu na Karlínském náměstí nás ještě i po pěti měsících přivítaly hučící vysoušeče. Dr.Sum s manželkou bydlí na šestém ve 3. patře, kam voda nedosahovala, a loňský srpen trávil na chalupě, takže jej povodeň 2002 přímo nezasáhla, ale její stopy jsou dosud vidět všude kolem. Omítka domů je otlučena do výše tří metrů. „Z protější benzinové pumpy koukala z vody jenom střecha,“ vysvětluje doktor Sum.

Srdčně nás vítá duševně i fyzicky nesmírně čiperný štíhlý usměvavý pán, kterému byste v žádném případě nehádali 84 let. Při dobré kávě se rozhlížíme kolem sebe knihami a svazky dokumentů přeplněným pokojem. Doktor Sum se usmívá a vysvětluje: „Pořádám v současné době archiv rodiny Masarykovy a mého zesnulého kolegy Lumíra Soukupa - rovněž tajemníka Jana Masaryka. Část už jsem předal do Státního archivu, část do Náprstkova muzea“.

Povídáme si o době první republiky, německé okupace v letech druhé světové války, o životě v Československu v letech 1948-1989 i o posledních 10 letech samostatné České republiky. Padají jména, která většina z nás zná už jen ze školních učebnic (Alfons Mucha, Karel Čapek, Edvard Beneš, Hana Benešová, Alice Masaryková, generál Vladimír Haering, Zdeněk Fierlinger, Josip Broz-Tito, Madeleine Allbrightová a celá řada dalších). S těmi se JUDr. Antonín Sum, Csc. osobně setkával. Jeho otec v Československu zakládal Rotary klub a spolu s otcem prezidenta Václava Havla se střídali ve funkci jeho předsedy.

Pochopitelně nás zajímá všechno a posloucháme osobní vzpomínky dr. Suma se zatajeným dechem, ale přece jen nit vyprávění stáčíme čas od času k Červenému kříži. Doktor Sum vzpomíná na mobilizaci v roce 1938 a na to, jak všude na nádražích pomáhali členové ČSČK. S posvátnou úctou obracíme v dlaních fotografie dr. Alice Masarykové, kterou v roce 1916 věnovala dr. Antonínu Sumovi st., aniž by tehdy tušila, že o 20 let později bude jejím blízkým spolupracovníkem v ČSČK. Ptáme se, jaká vlastně byla tato zakladatelka a dlouholetá předsedkyně Čs.červeného kříže? „Osobně jsem se s ní několikrát setkal,“ říká dr. Sum. „Byla to velmi vážná, důstojná dáma. Práci v Červeném kříži se věnovala se značným zaujetím. Pokud vím, s Janem Masarykem měli mezi sebou velmi hezký vztah a v poslední době, začátkem roku 1948, bydleli ve stejném domě v Loretánské ulici na Hradčanech“.

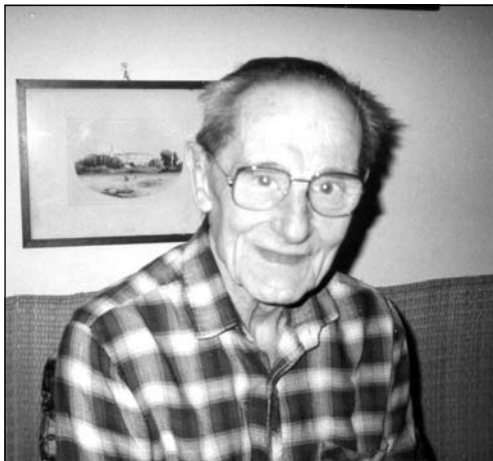
V rozhovoru se samozřejmě nevyhneme dodnes čas od času mediálně rozvířované „záhadě“ smrti Jana Masaryka. Jaký je názor jeho posledního osobního tajemníka? Byla to sebevražda nebo politická vražda? „Já se domnívám, že to bylo sebeobětování jako protest. Jan Masaryk byl v bevychoďné situaci. Dále s novým režimem spolupracovat nechtěl, emigrovat nemohl. Stejný názor na smrt svého bratra měla i dr. Alice Masaryková,“ dodává dr. Sum.

Povídáme si o přítelkyni Jana Masaryka, americké spisovatelce a novinářce Marcii Davenportové, která mimochodem žila ve stejném domě v Loretánské ulici s dr. Alicí Masarykovou a byly to dobré přítelkyně. Ptáme se na pravé důvody toho, proč se Jan Masaryk nestal po roce 1945 prvním generálním tajemníkem OSN, když byl na tuto funkci navrhován? „Nepřál si to Stalin. A bez souhlasu Sovětského svazu jako jedné z vítězných mocností druhé světové války to tehdy nešlo prosadit,“ říká dr. Sum.

Nevyhneme se samozřejmě ani smutnému období života dr. Suma: „Z Ministerstva zahraničí jsem byl propuštěn rok po smrti Jana Masaryka. Za osm měsíců poté jsem byl zatčen a v procesech s Miladou Horákovou odsouzen na 22 let. Ve vězení jsem strávil 13 let. Vystřídal jsem Pankrác, Ruzyň, uranové doly v Příbrami a nakonec Valdice. Z vězení jsem vyšel po amnestii v roce 1962“. Doktor Sum to vypráví bez emocí, nečíší z něho žádná zášť, na kterou by měl nepochybně právo. Právník, diplomat, vysoký státní úředník se musel léta nuceně žít jako dělník, kominík, zedník, pracoval na stavbě pražského metra i jako výzkumný pracovník. Nám přebíhá mráz po zádech, ale úcta k našemu hostiteli ještě více stoupá.

Téma rozhovoru se přenáší do nedávné současnosti. Prohlížíme si fotografie z nedávného loňského summitu NATO v Praze, na níž dr. Sum předává Medaili Jana Masaryka nejblížeší poradkyni amerického prezidenta George Bushe, Condoleazze Riceové. Hovoříme o tom, že současný Český červený kříž se opakovaně vrací k odkazu dr. Alice Masarykové. Mluvíme o možnosti vydání Medaile dr. Alice Masarykové, již před lety schváleného nejvyššího vyznamenání ČČK. Dr. Sum nám věnuje jako vzorek Medaili Milady Horákové a je nám velmi ochotně a nezištně nápomocen radou a svými zkušenostmi. Červeného kříže si váží po celý život a s uznáním mluví i o jeho současné práci.

Doktor Sum byl vždycky aktivní, činorodý. Za německé okupace byl aktivním účastníkem domácího odboje a Pražského povstání v květnu 1945. V roce 1968 byl zvolen starostou obnoveného Českého Junáka, pracoval v YMCA, v Českém svazu bojovníků za svobodu. Byl předsedou Společnosti Jana Masaryka i jedním z prvních členů Klubu Milady Horákové. Je známý i jako soudní tlumočnick z angličtiny, francouzštiny, němčiny, ruštiny a latiny, ale také jako autor a překladatel prací z oblasti životního prostředí. Odnášíme si dvě vzpomínkové knihy, jejichž je autorem: „Osudný krok Jana Masaryka“ a „Otec a syn“ (druhý díl posledně jmenované publikace je již v tisku a vyšel k 55. výročí úmrtí Jana Masaryka v březnu 2003).

Tři Janovi tajemníci (zleva JUDr. Antonín Sum, JUDr. Jiří Špaček a PhDr. Lumír Soukup).

Povídáme a povídáme. Na dveře pokoje klepe další návštěva. Doktor Sum se směje: „To je také jeden bývalý mukul,“ říká, když nás představuje s ing. Oto Stehlíkem, čerstvým nositelem Řádu Bílého lva, který byl ve vězení 16 let. Dvě hodiny utekly jako voda. Odcházíme se zvláštním pocitem - viděli jsme se poprvé, ale jako bychom se znali již dávno. Určitě se nevidíme naposledy, slibujeme si navzájem při loučení.

Helena Jůzlová a Mgr. Josef Švejnhoha

V letošním roce si připomeneme významné výročí - uplyne 140 let od vzniku Mezinárodního výboru Červeného kříže (MV ČK) a tím i Mezinárodního hnutí Červeného kříže a Červeného půlměsíce. Připomeňme si proto alespoň ve stručnosti o tom, co předcházelo této události a zmiňme se také o tom, čím je MV ČK.

Bez nadsázky lze říci, že na počátku byl jeden člověk a jedna myšlenka. Tím člověkem byl Švýcar Henri Dunant, který se v červnu 1859 stal svědkem bitvy u Solferina v severní Itálii a naskytl se mu hrůzný pohled - urputné násilí, jímž byl poznamenán průběh bitvy, neustalo ani po jejím konci - 40.000 raněným a umírajícím se nedostává prakticky žádné zdravotní péče, ba naopak jsou vystaveni dobíjení a okrádání.

Takovýto obraz se v lidské historii naskytl jistě bezpočtu lidí nadaných humánním cítěním, avšak teprve **Henri Dunant** (který se přirozeně přímo na místě jal organizovat pomoc raněným bez ohledu na jejich státní příslušnost) přichází s reálnou myšlenkou, jak změnit situaci raněných a nemocných - vydává na podzim roku 1862 knihu „Vzpomínka na Solferino“ a v ní jednak formuluje návrh na ustavení organizace, která by již v době míru připravovala dostatek osob školených k poskytování zdravotnické pomoci raněným a dále pro efektivitu této pomoci navrhuje přijmout mnohostrannou mezinárodní úmluvu formulující nedotknutelnost zdravotníků i raněných na bitevním poli a právo raněných na ošetření bez ohledu na jejich příslušnost k té či oné straně konfliktu. Tuto knihu rozesílá těm, kteří mají moc realizaci jeho myšlenky umožnit - evropským vládařům i vojevůdcům a osobně se snaží „mocné světa“ přesvědčit o potřebnosti přijmout jím navržené řešení směřující k humanizaci váleku.

Pro své záměry získává v Ženevě podporu několika významných osobností veřejného života a ovšem i švýcarské vlády a již 17. února 1863 přichází další krok - vzniká **Mezinárodní výbor pro pomoc raněným** (jeho členy jsou kromě H. Dunanta další čtyři Švýcaři - Dr. Louis Appia, generál Guillaume-Henri Dufour, Dr. Theodore Maunoir a Gustave Moynier). Po přípravných jednáních svolává Výbor do Ženevy **mezinárodní konferenci**, na níž přijaly pozvání delegace 16 tehdejších evropských států - jde o předobraz současných Mezinárodních konferencí ČK/ČP. Rezoluce přijaté konferencí formulují zásady činnosti Mezinárodního výboru, zásady činnosti Národních výborů (později „národní společnosti“) a v neposlední řadě rozpracovávají zásady nedotknutelnosti zdravotníků a raněných, čímž je formálně i obsahově dán rámec pro přípravu příslušné mezinárodní smlouvy. Neměli bychom opomenout, že konference rovněž přijala znak pro identifikaci personálu poskytujícího pomoc raněným - **červený kříž na bílém poli** - tedy obrácenou švýcarskou vlajku - jakožto projev úcty a vděčnosti Švýcarsku za podporu činnosti Výboru. Palác Atheneum v Ženevě se tak **26. 10. 1863** stává místem, kde Výbor přestal být soukromou iniciativou „pěti Švýcarů“, ale stal se **institucí pověřenou státní ochranou obětí váleku**. Tento den se pokládá za zrod **Mezinárodního výboru Červeného kříže** (poznamenejme, že tento název Mezinárodní výbor pro pomoc raněným přijímá až roku 1876) jako zakládajícího prvku mezinárodního hnutí tvořeného Mezinárodním výborem a následně vznikajícími Národními výbory. Tím byla uskutečněna první část Dunantovy ideje.

K naplnění druhé části došlo téměř vzápětí - Mezinárodní výbor pod záštitou vlády Švýcarské konfederace svolává na srpen 1864 mezinárodní diplomatickou konferenci, kde zástupci vlád 16 zemí Evropy a USA jednomyslně přijali návrh úmluvy předložené Mezinárodním výborem (obr.). Zrodila se tak „**Ženevská úmluva o zlepšení osudu raněných příslušníků ozbrojených sil v poli**“ a s ní se zrodilo **mezinárodní právo regulující válečné násilí - tzv. mezinárodní právo humanitární (resp. Mezinárodní právo válečné)**. Přestal tak platit smutný Ciceronův výrok „ve válce právo mlčí“. Tím, že stranami Ženevské úmluvy byly přímo státy, byla **ochrana obětí váleku povýšena na záležitost státní** a svět tak získal první univerzálně platnou právní normu kladoucí v zájmu humanity meze bezvýhradnému uplatnění síly... Po tisíciletém úsilí se tak ve věci respektování lidské bytosti i v době váleku začalo blýskat na lepší časy.

Od té doby až dodnes se Mezinárodní výbor Červeného kříže mimořádným způsobem angažuje ve prospěch obětí ozbrojených konfliktů. Mandát k této činnosti obdržel MV ČK od mezinárodního společenství, jeho oprávnění vyplývají z Ženevských úmluv o ochraně obětí ozbrojených konfliktů.

První složkou jeho činnosti je poskytování pomoci obětem ozbrojených konfliktů - raněným, nemocným, válečným zajatcům a v neposlední řadě civilnímu obyvatelstvu - ať již se jedná o pomoc materiální (potravin, ubytování, ošacení), zdravotnickou, provozování zdravotnických zařízení v místech zasažených válkami (MV ČK provozuje kolem 300 nemocnic), zřizování protetických ústavů, škol pro slepce, apod. Dále je mimořádně významným právem a úkolem MV ČK dbát na dodržování norem chránících oběti konfliktů, navštěvovat válečné zajatce, internované civilisty, rukojmí, ale i vést jednání směřující k jejich výměně či propuštění - ročně jich delegáti MV ČK navštíví téměř půl milionu... Nezanedbatelné je pátrání po nezvěstných, repatriace osob po skončení váleku, předávání zpráv od zadržených osob či rozloučených rodin (včetně jejich slučování) - ročně je předán téměř milion tzv. „rodinných zpráv Červeného kříže“ - zpráv, které jsou pro mnoho lidí jediným dokladem, že jejich blízcí ještě žijí...

Druhou složkou je stálá snaha o humanizaci ozbrojených konfliktů - snaha o přijetí dalších a dalších norem mezinárodního humanitárního práva (MHP) - všeobecně závazných norem omezujících možné násilí a chránících ty, kteří nejsou (či nebyli) na konfliktu přímo účastní nebo z něj byli zraněni či zajeti (nejde tedy

ani zdaleka již jen o zraněné vojáky, jako tomu bylo na počátku). Mezinárodní výbor ČK je všeobecně uznávaným garantem rozvoje MHP - vede neustálá jednání s představiteli států a připravuje konkrétní návrhy nových úmluv - v současnosti je plodem tohoto úsilí systém čtyř Ženevských úmluv o ochraně obětí ozbrojených konfliktů (1949) a dvou Dodatkových protokolů k těmto úmluvám (1977). Tento rozsáhlý systém 600 článků doplňují další normy - zakazují některé zbraně či upravují stíhání narušitelů humanitárního práva. Úsilí MV ČK je mnohdy provázáno překážkami a ne vždy je přijatá smlouva prosta omezujících kompromisů, taktéž často až tragické zkušenosti pohnou státy k přijetí návrhů MV ČK. Jde však o trvalý proces a hodnotíme-li jeho výsledky nezaújatě, nelze si nepovšimnout zvýšení standardu ochrany osob před válečným násilím a jeho následky. V procesu rozvoje mezinárodního humanitárního práva hraje svou roli i veřejné mínění - MV ČK ve spolupráci s Národními společnostmi ČK/ČP se i jeho prostřednictvím snaží vlády jednotlivých zemí přesvědčit o potřebnosti přijetí návrhů nových norem (v současnosti je aktuální např. ratifikace úmluvy o ustavení stálého Mezinárodního trestního soudu či rozšíření platnosti Smlouvy o omezení některých konvenčních zbraní na vnitrostátní konflikty).

Nedílnou součástí respektování MHP je jeho znalost - ať již v ozbrojených silách či mezi obyvatelstvem. **Šíření znalostí MHP je jedním z poslání MV ČK** a podílejí se na něm i jednotlivé Národní společnosti. Neznalost mívá zejména zde tragické následky...

Mezinárodní výbor Červeného kříže je institucí specifického charakteru (nejde ani o mezivládní ani o nevládní organizaci) - na jedné straně je oprávněn k oficiálním jednáním s jednotlivými státy (státy a MV ČK udržují diplomatické styky, jeho delegáti mají rovnocenný status jako diplomaté suverénního státu), na druhé straně si zachovává **přísnou neutralitu, nezávislost a nestrannost** - jediné to MV ČK umožňuje požívat důvěry všech zúčastněných stran a tím např. navštěvovat zadržené osoby a dohlížet nad jejich osudem (často se právě jeho neutralita ve spojení s přísnou diskretností ve vztahu k získaným informacím stává terčem nezasvěcené kritiky - pro MV ČK je však prioritou jednání se skutečným výsledkem - **reálná pomoc** obětem konfliktu (o záchraně života díky MV ČK mohou mluvit miliony lidí), nikoli popularita v médiích.

Činnost MV ČK provázají vysoká ocenění - celkem čtyřikrát je MV ČK spojen s **Nobelovou cenou za mír** - roku 1901 byla vůbec první Nobelova cena za mír udělena jeho zakladateli Henri Dunantovi, MV ČK získal Nobelovy ceny i v letech 1917 a 1944, roku 1963 ji získal spolu s Mezinárodní federací ČK/ČP.

Svůj podíl na pomoci potřebným v duchu ústředního principu Mezinárodního hnutí Červeného kříže a Červeného půlměsíce - **principu humanitarity** - má i ČČK, jakožto jedna ze 178 národních společností, a s ním i každý jeho člen. Snažme se mít tuto skutečnost, představující krom hrdosťi i nemalý závazek, na paměti nejen v roce 140. výročí vzniku našeho hnutí, ale i v letech dalších.

Dr. Marek Jukl, Ph.D., viceprezident ČČK